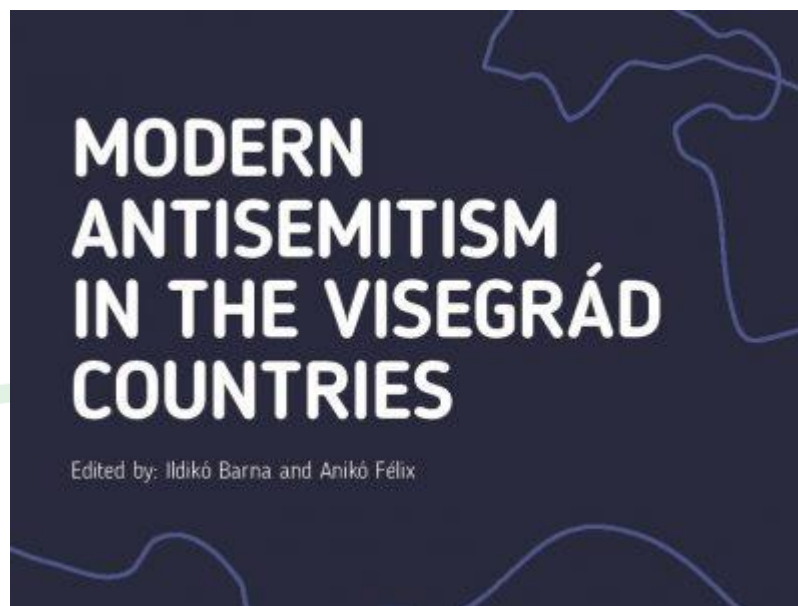

Modern antiszemitizmus a visegrádi országokban

Kutatási összefoglaló

A Tom Lantos Intézet által 2017-ben megjelentetett angol nyelvű, „**Modern Antisemitism in the Visegrád Countries**” című riportkötet az antiszemitizmus különböző manifesztációit ismerteti a visegrádi országokban (Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia). A kutatás a modern antiszemitizmus, azon belül is leginkább az új antiszemitizmus (Izrael démonizációja és delegitimizációja, valamint kettős mérce alkalmazása az országgal szemben) megjelenését vizsgálja a 2010-2016 közötti időszakban.

Míg Nyugat-Európában az új antiszemitizmus annak intenzív jelenléte okán sokkal jobban kutatott, addig a V4-ek régiójában jóval kevesebbet tudunk e kérdésről. A kiadvány célja, hogy erre a hiányra reflektáljon, valamint, hogy feltérképezze és összehasonlíthatóvá tegye a négy országot azok antiszemitizmusa szempontjából. A regionális perspektívának köszönhetően az országspecifikus fókuszon túl regionális szinten, a régió történeti, jogi és politikai kontextusának figyelembevételével válik értelmezhetővé a jelenség.

Az antiszemitizmus mértéke és a zsidó lakosság országon belüli mérete között nincs közvetlen összefüggés a visegrádi országok esetében (sem). A négy ország közül Csehországban a legelfogadóbbak a zsidókkal szemben, ugyanakkor az elmúlt években ott is nőtt az antiszemita összeesküvés-elméletek elfogadottsága. A felmérések tanúsága szerint, a válaszadók a legnagyobb arányban Lengyelországban értenek egyet az antiszemita állításokkal. Szintén Csehországnak a legjobb az Izraellel való viszonya, de a másik három ország mindenkori kormánya is a jó viszony fenntartására törekszik – derül ki a tanulmányokból.

A zsidókkal kapcsolatos összeesküvés-elméletek a migrációs válság kezdetén új lendületet kaptak a régióban. A Csehországról szóló tanulmányban olvasható, “az ellenségem ellensége az ellenségem” hozzáállás jellemzi a szélsőjobboldali aktorokat, amennyiben egyszerre iszlámofóbbok és okolják a zsidókat a migrációs válságban állítólagosan betöltött szerepük miatt. Ezen összeesküvés-elmélet végpontja, hogy a zsidók célja a migrációs hullámmal az európai kultúra romba döntése.

A második világháborút követően a Szovjetunió befolyása alatt álló országokban, ahova a mai visegrádi országok is tartoznak, a sztálinista anticionista kampány hozzájárult az antiszemitizmus továbbéléséhez. Ennek hagyatéka a mai napig tetten érhető az új antiszemita retorikában, amely azonos platformra hozza a szélsőbaloldali és szélsőjobboldali szereplőket. Ezt a kapcsolatot például Csehországban *Parlamentní listy* és más anti-liberális online médiumok „inklúzív” attitűdjükkel is elősegítik.

Regionális szinten az új antiszemitizmus legtöbbször a másodlagos és összeesküvés-elméletekkel kapcsolatos antiszemitizmussal összefonódva jelenik meg a szélsőjobboldali aktorok narratíváiban. Ugyanakkor egyes szereplők antiszemitizmusukat csupán országos kontextusban artikulálják és iszlámellenességük okán akár még Izrael-pártiak is (Lengyelországban például a *Nationalist Movement (RN)*, Artur Zawisza). A szlovák esetben sokszor éppen fordított a helyzet: vannak olyan aktorok, akiket kizárólag az Izrael-ellenesség jellemez, az antiszemitizmus többi formájától elzárkóznak.

A saját nemzet és a palesztinok sorsa közti párhuzamok állítása megjelenik mind a magyar *Jobbik* és a lengyel *Kukiz'15* esetében, de a szlovák blogger Kandalaftnál is fellelhető egy hasonló párhuzamba állítás.

Egyedül Csehországban van olyan szervezet, amely a nyugat-európai *BDS (Nemzetközi Bojkott, Tőkekivonás és Szankciók)* mozgalomhoz hasonló (*International Solidarity Movement (ISM)*). Ez a hiány összefügghet azzal, hogy a régióban kevésbé jellemző az értékalapú fogyasztás, mint Nyugat-Európában, amely a rosszabb gazdasági helyzettel is magyarázható. Kisebb, kevésbé szervezett akciók és egyéni kezdeményezések azonban minden országban léteznek. Szlovákiában ilyen a tanulmányban elemzett két blogger, Kamil Kandalaft és Barbora Weberová tevékenysége, vagy Magyarországon a szélsőjobboldali *kuruc.info*, amely felhívta olvasói figyelmét az izraeli termékeket jelölő 729-es vonalkódra.

Az új antiszemitizmus egyik legnagyobb veszélye, hogy az emberi jogi nyelvezet köntösébe bújik és sokszor nehezen elválasztható Izrael állam legitim kritizálásától. Továbbá, az új antiszemitizmus hozzájárul az antiszemitizmus további formáinak fenntartásához és újratermelődéséhez is a társadalomban. A tanulmánykötet erre a veszélyre hívja fel a figyelmet, eljuttatva a legfontosabb megállapításokat országos szintű és V4 régiós szintű döntéshozókhöz, médiához, valamint az érdeklődő nagyközönség számára is elérhetővé teszi a kötetet online és könyv formátumban egyaránt.

További információ és megrendelés:

Tom Lantos Intézet

info@tomlantosinstitute.hu

A kiadvány ingyenes, a postaköltség előre utalásával megvásárolható, vagy személyesen átvehető.

Az online változat innen tölthető le: http://tomlantosinstitute.hu/wp-content/uploads/2017/07/Modern_Antisemitism_in_the_Visegrad_countries_book_online.pdf